

L'ALTAFULLA DE 1846 SEGONS EL PADRÓ D'HABITANTS

Joan Carnicer Torrent

Resum: A partir de les dades que forneix el padró d'habitants d'Altafulla de 1846, en el present treball s'estudien la configuració del veïnat, la seva ubicació per carrers, la composició de les famílies, per franges d'edat, els seus cognoms i els de la gent de mar.

Paraules clau: Altafulla, padró 1846, cens 1846

Resumé: À partir des données fournies par le service de recensement d'Altafulla en 1846, le présent travail étudie l'organisation du voisinage, sa localisation par-rapport aux rues de la ville, la composition des familles par tranches d'âge, leurs patronymes et ceux des gens de la mer.

Mots clé: Altafulla, recensement 1846

Previs

Per estricta honestedat s'ha de manifestar que l'autor no és un expert en el tema que s'aborda en aquest treball. He recollit les dades i fet les comptabilitzacions que m'han semblat més oportunes. Més enllà d'allò que és obvi, no treurem conclusions, les quals deixem per a qui sigui analista.

Sobre el document

El padró que fa recompte i deixa constància de les persones que moraven a Altafulla l'any 1846 es conserva a l'Arxiu Municipal d'Altafulla (AMA).

Consta de 22 fulls apaïrats de tamany A3 (doble foli, per entendre'ns), imprès —pel que fa a les columnes i els epígrafs—, i emplenat a mà i amb tinta pel que fa a les dades recollides. Res de nou. Se'ls devia acabar el paper imprès perquè, a partir del full quinzè, escriuen a mà sobre paper blanc allò que en els altres ja venia imprès.

[No descartem la possibilitat que constés inicialment d'un, dos o tres fulls més, perquè curiosament el carrer del Migdia no surt per cap banda, i no és imaginable que no hi hagués persones vivint a peu del camí ral (on hi havia l'hostal), més tard carretera N340 i, més tard encara, carrer del Marquès de Tamarit].

No hi figura cap data concreta d'inici o final de recompte, a banda del "1846" que l'encapçala. Està distribuït en sis columnes que, d'esquerra a dreta, són per a: nom del carrer o plaça | homes menors de 18 anys | homes entre 18 i 25 anys | homes de més de 25 anys | dones | gent de mar. Una setena està dedicada als estrangers, però no hi ha cap inscripció. En tots els casos només apareix el nom i el primer cognom de cada persona empadronada; no s'indica el número de casa del carrer; en cada pàgina, al final de cada columna, hi ha el número total d'inscripcions de la mateixa, però sense ròssec; no hi ha un "suma i segueix" fins al final.

Sobre la configuració del veïnat

La població altafullenca de 1846 es reparteix per les següents ubicacions, que transcrivim tal i com figuren escrites, en castellà, i per l'ordre que apareixen en el padró: plaza de la Iglesia | calle Mayor | calle del Trull [després *Lagar*, finalment *Cup*] | calle Placeta | calle de Dalt | calle del Hostal [de *san Antonio Abad*, durant el franquisme i fins fa quatre dies] | calle de Baix | calle de San Martín | calle de la Barceloneta | calle del Pozo | calle del Horno | calle Nueva | casas de campo. Al final, fora de lloc, s'hi recullen vuit famílies més de diferents carrers; el que podem entendre com un lapsus.

En aquests 13 espais citats hi coexistien un total de 1.038 persones, integrades en 235 famílies (millor, unitats familiars); d'aquestes 1.038 ànimes, 206 són nens i joves fins als 18 anys; altres 55 són joves d'entre 18 i 25, i, 251, homes majors de 25 anys. El cens masculí total és, doncs, de 512 individus. El femení, que inclou les dones de totes les edats sense cap mena de distinció, és lleugerament superior: 526 femines, el que significa un 1,348% més de dones que d'homes.

Amb les dades espigolades al davant, podem concloure el que es veu a la següent gràfica respecte a quantes famílies i quin número de persones habitaven en cada carrer o plaça:

Vila Closa				
indret	famílies	%	persones	%
pl. Església	5	2,127	15	1,445
c. Major	8	3,404	30	2,89
c. del Trull	5	2,127	24	2,312
Placeta	17	7,234	63	6,069
c. del Pou	8	3,404	30	2,89
c. del Forn	10	4,255	43	4,142
c. Nou	23	9,787	94	9,056
totals	76	32,34	299	28,8

En els ravals hi vivien exactament el doble de famílies (152) que dins la vila closa (76) i quasi un 145% més de persones. És la zona més densament poblada d'Altafulla, aquell any de 1846.

Pel que fa a aquests tres àmbits, les famílies estan formades, de mitjana, per 3,934 persones a la vila closa; per 4,677 als ravals i per 4 a les cases de camp. De mitjana conjunta, les unitats familiars les formen 4,417 individus, pràcticament el mateix que un *foc* en els antics fogatges.

El grup dels nois menors de 18 anys representa el 19,846% del total de la població altafullenca; el d'edats compreses entre els 18 i els 25 ens dóna un percentatge baix, 5,299%, i el d'homes de més de 25 anys, el grup majoritari, representen un 24,181% del cens (total homes: 49,326%).

Observem que el grup amb menys representació, i amb diferència, és el de l'adolescència i primera joventut. Les persones adultes van portant fills al món, però ben bé un terç d'aquests i aquestes moren en els primers dies, mesos o anys de vida. Quants d'aquests 206 nens varen arribar vius als 20 – 25 anys? (Això seria objecte d'un altre estudi, però una part important, no, atès que la població d'Altafulla anà minvant per passar dels 1038 d'aquest 1846 als 773 de 1900).

Pel que fa a les dones, ja hem dit que figuren totes en una sola columna, sense especificació de cap mena. Es fa impossible determinar amb precisió i certesa a quina franja d'edat correspon cada una. Cert és que es pot veure com el primer cognom de dona recensionat de cada família, no és el mateix que el que té al costat esquerre (home major de 25 anys i, presumiblement, el marit), i que els que venen a continuació reproduïxen el d'aquest que presumim pare, pel que podem deduir que són filles (que tan poden tenir cinc anys com trenta). Però apareixen d'altres cognoms que no tenen a veure (a simple vista) amb cap dels dos de referència, i que podem imaginar que es tracta de la sogra, d'una tia, de la pròpia mare d'aquesta dona, d'una neboda o

cosina (cunyada no, que duria el mateix cognom que el marit). Minyona tampoc no ho creiem pas.

Per tant, no ens queda més remei que contemplar les dones com un bloc uniforme.

Però..., atès que no hi ha molta diferència entre dones (526) i homes (512) podríem fer la següent especulació: les nenes menors de 18 anys i les que estarien entre els 18 i els 25 les podríem equiparar amb els nens/nois/joves, afegint-hi l'1,348% que es porten de diferència, el que ens vindria a dir que, en aquesta hipòtesi, hi hauria 209 noies en la primera columna i 56 en la segona, és a dir: 265, que sumades als 261 joves, donaria un total de 526 homes i dones entre els 0 i els 25 anys. La resta (512) correspondria als adults. Curiosament el parell de xifres (526 – 512) són coincidents, però això no implica res. És evident que la relació entre gent jove i gent gran està molt equilibrada.

Sobre la composició de les famílies

Contra el que es podria pensar d'entrada, no hi ha gaire uniformitat en la configuració de les famílies; és a dir, no es redueixen a uns pocs models com ara: matrimoni sol o amb dos fills, amb tres, o els que sigui; amb o sense els sogres; matrimonis grans sols, vídues i concos i prou... No, per res. En aquestes 235 unitats familiars es donen una cinquantena de casos diferents de composició. És per simple curiositat que mostrem tots els grups que es donen, al final.

Començarem, tanmateix, per parlar del nombre de membres que componien les famílies:

<u>hi ha:</u>		%
4 famílies	d'1 membre	1,702
55 famílies	de 2 membres	23,404
35 famílies	de 3 membres	14,893
38 famílies	de 4 membres	15,17
37 famílies	de 5 membres	15,745
26 famílies	de 6 membres	11,063
18 famílies	de 7 membres	7,66
9 famílies	de 8 membres	3,829
9 famílies	de 9 membres	3,829
2 famílies	de 10 membres	0,851
1 famílies	d'11 membres	0,425
1 famílies	de 16 membres	0,425

Les famílies amb 4, 5 i 6 membres representen més del 40% del total de famílies i, pel que fa a persones, gairebé la meitat (47,50%).

Com que els números els podem presentar de diverses maneres, ho farem per tal de fer-nos càrrec amb més detall de com estava composta la societat altafullenca. Així, si ho mirem segons la presència de: fills menors de 18, joves entre els 18 i els 25, etc., ens trobarem amb el següent repartiment.

HOMES

famílies	h. menors 18	famílies	h. 18-25	famílies
122	0	184	0	39
53	1	48	1	146
35	2	2	2	43
17	3	1	3	7
8	4			
235		235		235

En 122 de les 235 famílies, més de la meitat, no hi viu cap noi jove (no sabem si noia); en 184 (més de les tres quartes parts), no trobem cap jove entre els 18 i els 25, i no perquè se n'haguessin anat a la mar. Només en vuit cases hi ha quatre menors nens, el màxim que es dona. Tanquem les referències pel que fa a homes amb aquesta: 146 famílies (més del 62%) compten només amb la presència d'un home major de 25 anys a casa (o *en mar*, com diuen a Baix a mar de la Torre).

Quant a les dones, en dues cases no n'hi viu cap i en una n'hi viuen 9; entremig, la variació que es pot apreciar en la gràfica anterior. En 74 unitats familiars (quasi un terç) hi viuen més dones que homes; 10 famílies estan formades per dues dones soles, 5, per 3 i una per 4 dones soles. D'homes, només n'hi ha un que visqui sol.

Sobre la gent de mar

No hem dit res, encara, de la gent de mar. En aquesta columna s'hi inscriuen aquelles persones empadronades però que en el moment d'efectuar-se el cens es trobaven absents per la seva condició de mariners. Són 33 homes (3,18% del total del padró), 5 dels quals són joves entre els 18 i els 25; i els 28 restants, homes de més de 25. Quan no viuen a mar, 13 tenen el domicili fixat a la Barceloneta, 11 al carrer de Dalt, 3 al carrer de Baix, 2 al de l'Hostal i la resta repartits. Hi ha 4 Llorens i 4 Pijoan; 2 Ametllé, Bisay, Bosch, Camps, Espina, Jimenis, Ramon, Rovira, Sans i, 1 Gangueta, Hortal, Lloberas, Parellada, Recasens i Ventura.

Sobre els cognoms de les famílies

Entre les 1038 persones censades trobem 150 cognoms diferents. 52 d'aquests (més d'un terç) només el porta una sola persona. Pot ser un indicatiu fiable que són persones sense arrels a Altafulla, vingudes per raó de matrimoni o feina; com pot ser perquè són els darrers representants de famílies que s'extingien o una altra cosa.

21 d'aquests cognoms el porten dues persones; 11, tres (entre ells un Maimó), 11 cognoms més el duen quatre persones (Baldrich i Capestany inclosos); per acabar amb els cognoms de menor presència: 8 corresponen a cinc persones; 4, apareix sis cops (Virgili i Balcells entre ells); 1, set vegades; 4, vuit voltes i, finalment, un parell amb 9 repeticions (un d'ells, un Blanch). Els cognoms esmentats entre parèntesi corresponen a llinatges que vénen de lluny o que han arribat als nostres dies, o quasi.

El resum d'això exposat és que 115 cognoms se'ls reparteixen entre 300 persones i, la resta fins 1038 —és a dir, 738 persones, porten algun dels “35 principals”, que són els següents:

Els 35 més freqüents

82	Pijoan	23	Magriñà	17	Martí
50	Rovira	22	Gatell	16	Camps
34	Ramon	22	Sabaté	15	Bosch
32	Boronat	22	Vallvé	15	Recasens
32	Llorens	21	Buireu	14	Argilaguet
31	Salvat	20	Garcia	14	Sendra
28	Plana	19	Farreras	14	Torrell
24	Marquès	18	Rimbau	12	Aguadé
23	Ballesté	17	Ferrer	12	Dalmau

Haviem anunciat una gràfica —que no serà tal— sobre com estaven constituïts els grups familiars d'aquella gent de 1846.

El model que més es dona és: 1 home major de 25 i 1 dona; ho fa en 34 ocasions, just el doble que el model següent: home major de 25 anys i 2 dones, amb 17 casos. El tercer en el rànquing, amb 10 famílies, és el de dues dones i prou. Per acabar amb els models de major presència esmentarem el de: noi menor de 18, home major de 25 i dues dones, que es repeteix en 9 ocasions.

Les altres 165 famílies segueixen 76 altres models diferents de composició familiar; delirant com per a reproduir-ho, començant perquè 40 d'aquestes famílies tenen un model que és únic i exclusiu.